

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta (HE 201/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVM 5/2026 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisimman nopeasti vuoden 2023 lainmuutoksen seurauksena silakan rysäkalastuksen käyttöoikeuksien siirroista yksittäisille kaupallisille kalastajille aiheutuneet vahingot ja huolehtii selvityksen perusteella niiden taloudellisesta kompensatiosta kertakorvauksena.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi silakan rysäkalastuksen tilaa vuoden 2027 lopussa. Jos rysäkalastus lainsäädännön muutosten johdosta vähenee tai loppuu nykyisillä kalastuskiintiöiden haltijoilla taikka saalisjakauma ei kohdennu tasapuolisesti, tulee hallituksen ryhtyä tällöin välittömästi tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin ottaen huomioon uudistusta ennen vallinneen tilan ja saalisjakauman. Samalla hallituksen tulee arvioida rysäkalastuksen silakkasaaliin arvon muutokset sekä kuinka muutokset ovat vaikuttaneet saaliin käytön jakaantumiseen esimerkiksi elintarvikesilakan ja rehuksi menevän silakan välillä. Hallituksen tulee myös selvittää, miten muutos on vaikuttanut niihin troolikalastusyrytyksiin, jotka ovat tehneet kiintiövaihtoja rysäkalastajien kanssa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 18 §, 27 §:n 3 ja 4 momentti sekä 31 §, sellaisina kuin niistä ovat 18 § laeissa 3/2023 ja 647/2025, 27 §:n 3 momentti laissa 3/2023 ja 27 §:n 4 momentti laissa 353/2021, sekä

lisätään lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

16 a §

Siirrettävien käyttöoikeuksien käyttäminen lainan vakuutena

Kaupallinen kalastaja voi pantata enintään kymmeneksi vuodeksi siirrettävät käyttöoikeutensa tai osan niistä luottolaitokselle kalastusyrityksen kehittämistä koskevan lainan vakuudeksi. Siirrettävän käyttöoikeuden panttaava luottolaitos merkitään 30 §:ssä tarkoitettuun kalastuskiintiörekisteriin kyseisten siirrettävien käyttöoikeuksien pantin haltijaksi. Pantattuihin siirrettäviin käyttöoikeuksiin ei sovelleta 27 §:n 2 ja 3 momenttia. Luottolaitoksen tulee vapauttaa siirrettävien käyttöoikeuksien panttaus kokonaan, kun panttaukseen liittyvä luotto on maksettu kokonaan lainaehtojen mukaisesti.

Elinvoimakeskus voi luottolaitoksen hakemuksesta merkitä luottolaitoksen 30 §:ssä tarkoitettuun kalastuskiintiörekisteriin panttauksessaan olevien siirrettävien käyttöoikeuksien haltijaksi, jos niihin liittyviä luottoja ei makseta lainaehtojen mukaisesti tai luotonsaaja muulla tavalla rikkoo luottosopimusta. Elinvoimakeskus jakaa siirrettävien käyttöoikeuksien haltijaksi merkitylle luottolaitokselle toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.

Siirrettävien käyttöoikeuksien haltijaksi merkityn luottolaitoksen tulee kuuden kuukauden määräajassa siirtää luottolaitoksen haltuun tulleet siirrettävät käyttöoikeudet 16 §:n mukaisesti ja niiden perusteella jaetut toimijakohtaiset kalastuskiintiöt 20 §:n mukaisesti. Jos luottolaitos ei siirrä hallussaan olevia siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä kuuden kuukauden määräajassa, kyseiset siirrettävät käyttöoikeudet ja toimijakohtaiset kalastuskiintiöt palautuvat elinvoimakeskuksen päätöksellä valtiolle. Maa- ja metsätalousministeriö jakaa valtiolle palautuneet siirrettävät käyttöoikeudet kyseisen Suomen kalastuskiintiön siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden kesken siirrettävien käyttöoikeuksien mukaisessa suhteessa 14 §:ssä säädettyin rajoituksin, lukuun ottamatta sellaista kaupallista kalastajaa, joka on niitä menettänyt.

Siirrettävän käyttöoikeuden haltija voi antaa elinvoimakeskukselle suostumuksensa sille, että nimetylle luottolaitokselle voidaan antaa kyseisen haltijan määrittämät 30 §:ssä tarkoitettuun kalastuskiintiörekisteriin merkityt tunnistetiedot sekä tiedot kyseisistä siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määristä.

Eduskunnan vastaus EV 44/2026 vp

18 §

Erilliset kalastuskiintiöt

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöistä varattavaksi määrältään vähäisiä erillisiä kalastuskiintiöitä eri kalastusmuotojen toimintaedellytysten ja sivusaaliita koskevien tarpeiden turvaamiseksi. Silakan rysäkalastukseen määritellään 2 momentin mukaiset erilliset kalastuskiintiöt vuodesta 2027.

Erilliset kalastuskiintiöt määritellään eri pyyntimuotojen aiempien vuosien saalistilastojen perusteella mahdollisimman pieniksi siten, että ne eivät tarpeettomasti rajoita muuta kuin siirrettävien tai ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja niiden perusteella jaettavien 20 §:ssä tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden perusteella tapahtuvaa kalastusta. Silakan rysäkalastuksen erilliset kalastuskiintiöt ovat vuodesta 2027 alkaen 89,680 promillea taikka vähintään 5 000 tonnia tai enintään 7 700 tonnia Manner-Suomelle kuuluvasta Pohjanlahden silakan kiintiömäärästä sekä 132,065 promillea taikka vähintään 2 800 tonnia tai enintään 3 400 tonnia Manner-Suomelle kuuluvasta Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan kiintiömäärästä. Silakan rysäkalastuksen erillinen kalastuskiintiö voi kuitenkin olla enintään neuvoston asetuksella Suomelle vahvistetun silakkakiintiön kokonaismäärän suuruinen, jos kokonaismäärä alittaa edellä tarkoitettujen tonneina ilmaistut vähimmäismäärät, vähennettynä Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävällä kiintiömäärällä ja muuhun silakan kalastukseen vahvistetun erillisen kalastuskiintiön määrällä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää:

1) mitä kalakantoja ja kalastusmuotoja 1 momentissa tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden koskevat;

2) erillisten kalastuskiintiöiden suuruudesta ja suuruuden laskentaperusteista;

3) erillisten kalastuskiintiöiden pyyntiä ja saaliin myyntiä koskevista rajoituksista ja saalismäärien rajoituksista kaupallista kalastajaa kohden.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet säätää erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kaupallisille kalastajille ja erilaisina toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoille ja muille kaupallisille kalastajille.

Silakan rysäkalastuksen erillisistä kalastuskiintiöistä jaetaan vuodesta 2027 alkaen vuosittain syyskuun 30 päivän jälkeen jäljellä olevat 20 tonnia ylittävät käyttämättömät kiintiönosat 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Maa- ja metsätalousministeriö päättää silakan rysäkalastuksesta siirrettävien erillisten kalastuskiintiöiden käyttämättömien kiintiönosien määristä. Elinvoimakeskus jakaa kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.

27 §

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Siirrettävästä käyttöoikeudesta palautuu puolet valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä vähintään puolta siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta

Eduskunnan vastaus EV 44/2026 vp

toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään tai siirrä siitä muille kaupallisille kalastajille 22 §:n mukaisesti määrää, joka toimijakohtaisen kalastuskiintiön vähintään kymmenen prosentin käytön lisäksi muodostaa yhteensä vähintään puolet siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä. Haltijan siirrettävää käyttöoikeutta ei kuitenkaan palaudu valtiolle, jos kyseisestä Suomen kalastuskiintiöstä toimijakohtaisina kalastuskiintiöinä jaettujen kiintiöiden yhteismäärästä on kahtena tarkasteltavista vuosista käytetty alle 65 prosenttia. Jos kalastus on kuitenkin ollut kokonaan tai merkittävältä osin kielletty merialueilla, joilla haltija kalastaa, sen ei tämän ja 2 momentin mukaisessa tarkastelussa katsota merkitsevän sitä, että käyttöoikeuden haltija ei ole käyttänyt kiintiötä kyseisenä vuonna.

Edellä 17 §:ssä tarkoitettu ei-siirrettävä käyttöoikeus palautuu kokonaisuudessaan valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä vähintään 50 prosenttia ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään. Haltijan ei-siirrettävää käyttöoikeutta ei kuitenkaan palaudu valtiolle, jos kyseisestä Suomen kalastuskiintiöstä toimijakohtaisina kalastuskiintiöinä jaettujen kiintiöiden yhteismäärästä on kahtena tarkasteltavista vuosista käytetty alle 65 prosenttia. Jos kalastus on kuitenkin ollut kokonaan tai merkittävältä osin kielletty merialueilla, joilla haltija normaalisti kalastaa, sen ei tämän momentin mukaisessa tarkastelussa katsota merkitsevän sitä, että käyttöoikeuden haltija ei ole käyttänyt kiintiötä kyseisenä vuonna.

31 §

Kalastuskiintiörekisterin sisältö

Kalastuskiintiörekisteriin voidaan tallentaa:

- 1) siirrettävän käyttöoikeuden, ei-siirrettävän käyttöoikeuden ja toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan nimi ja yhteystiedot sekä henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus;
- 2) siirrettävän käyttöoikeuden ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan hallussa olevat siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien promilleosuudet ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden hallussa olevien toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät sekä niiden hyödyntämistä koskevat käyttöasteet ja saaliit;
- 3) siirrettävän käyttöoikeuden, ei-siirrettävän käyttöoikeuden ja toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan puolesta tietojen selaamiseen, toimijakohtaisen kalastuskiintiön hyödyntämiseen ja ilmoittamiseen sekä siirtojen toteuttamiseen valtuutetun yhteyshenkilön nimi, yhteystiedot ja sähköiseen tunnistamiseen tarvittavat tiedot;
- 4) siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden siirrot;
- 5) tiedot havaituista toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylityksistä tai kalastuksesta ilman kalastuskiintiötä;
- 6) siirrettävän käyttöoikeuden haltijana tai pantinhaltijana toimivan luottolaitoksen nimi ja yhteystiedot sekä yritys- ja yhteisötunnus sekä niiden siirrettävien käyttöoikeuksien promilleosuudet, joiden haltijana tai pantinhaltijana kyseinen luottolaitos on;
- 7) muita kuin 1—6 kohdassa tarkoitettuja hakemusten käsittelyssä tarvittavia välttämättömiä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Eduskunnan vastaus EV 44/2026 vp

Tämän lain 27 §:n 3 ja 4 momenttia sovelletaan vuotta 2023 koskevien toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden voimaantulosta alkaen.

Helsingissä 29.4.2026

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri